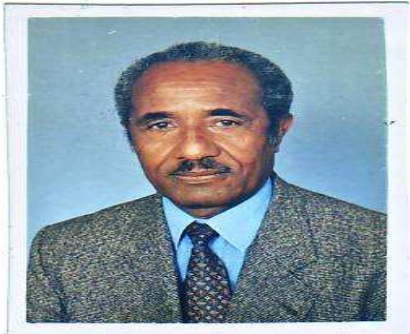

አንጋፋው ጋዜጠኛ ፀጋዬ እንደሻው

በዚህ የዲያስፖራ ሕይወቴ የቅርብ ወዳጆቹንና ጓደኞቹን በሚመለከት አስደሳችም አሳዛኝም ገጠመኞችን አስተናግጃለሁ። እንደ ባለቅኔ ሎሬት ፀጋዬ ገብረ መድህን ሃሳብን በነጻ የመግለጽ ነጻነት ዓለም አቀፍ ሽልማት (Freedom of Expression International Award, 2005) አሸናፊነቱ ያስደሰተኝን ያህል፤ የጋሼ ድንገተኛ ሕልፈትና ቀደም ሲልም የጓዴ የተፈራ አስማረ አሳዛኝ አሟሟት ትልቁን ስፍራ ይይዛል። አሁን ደሞ የጓዴ የወንድሜና የርዥም ዘመን የሥራ ባልደረባዬ የነበረው ያንጋፋው ጋዜጠኛ ፀጋዬ እንደሻው ሕልፈት ሌላው ክፉ አጋጣሚዬ ነው። ፀጋዬ ጳጉሜን 5 ቀን 2000 ዓ.ም. ከዚህ ዓለም በሞት ተለይቷል።

ፀጋዬ እንደሻው

ተፈራ አስማረ

አንጋፋው ጋዜጠኛ ፀጋዬ እንደሻው የሲዳሞ ልጅ ነው። አገረ ማርያም በ1935 ተወለደ፤ እዚያና ይርጋ ዓለም የደገ... በኋላም የ2ተኛ ደረጃ ትምህርቱን በዝነኛው የንግድ ሥራ ሙያ ትምህርት ቤት የተማረ... በጽሕፈት አያያዝ የሙያ መስክ ሠልጥኖም በዘመኑ የነበረው የኢምፔሪያል አንጅራንስ ኩባንያ ባልደረባ በመሆን የሥራ ዓለምን ሀሁ... መቁጠር የጀመረ... በዚያን ዘመን አጠራር ዜንጦ ከሚባሉ አሮው ነጭ ሸሚዝ በወርቃማ ከረባት ለባሾች፣ ባለከፍታ ተረከዝ አፍንጫ ሹል የቴክሳሶች ጫማ አዘውታሪዎችና ግልጥ አውቶሞቢል አሽከርካሪ ያራዳ ልጆች ጎራ የተሰለፈ ነበር። ለያኔው ፀጋዬ ሽቅርቅርነት የሚወረወሩት ያድናቆት እይታ ዐይኖች መንገድና ቤት ይቁጠራቸው የሚሰኙ ብቻ ነበሩ።

የኋላ ኋላ ፀጋዬ ኢምፔሪያል ኢንሹራስን ለቆ በቀጥታ ያመራው ወደ ማስታወቂያ ሚኒስቴር ነበር። በማስታወቂያ ሚኒስቴርም የሬዲዮ መምሪያ ዳይሬክተር የነበሩት የክቡር አቶ ንጉሤ ሀብተ ወልድ (“ዲግ ታይገር” በሚል ቅጽል ቁመናቸውንና ባሕሪያቸውን አመዛዝነው ሠራተኞቻቸው ይጠሩዋቸው የነበሩት ባለሥልጣን ናቸው። ዲግ ታይገር የዘመኑ አፍሪካዊ ጠንካራ ጡንቻኛ እንደነበር ይታወሳል) ልዩ ጸሐፊ ሆኖ ነበር... የተቀጠረው። እያደር ካየሩም ከሰውም እየተላመደ ሲሄድ፣ ከዘመኑ ዝነኛ ጋዜጠኞች ከነአሳምነው ገብረ ወልድ፣ ሰሎሞን በቀለ፣ ተክሉ ታቦር፣ ታደሰ ሙሉነህ ወዘተ... የማግባቢያ ጥያቄ ይጎርፍለት ገባ። “ድምጽህ ለሬዲዮና ለቲቪ ሚዲያ የሚሰማማ ስለሆነ እባክህ ጋዜጠኝነቱን ሞክረው....” የሚል ውትወታ ነበር። አዎን.... ፀጋዬ ለጥሪው ገበረ። የቢሮክራሲውን ቢሮ ለቆ እስቲዲዮ ገባ። ተወዳጅነትን ባጭር ጊዜ ካድማጮቹ ሲያገኝ፣ የነጻ ትምህርት እድልም ወዲያው መጣለት። እናም ጀርመን አገር ሄዶ በድምጽ መገኛኛ ሙያ ጋዜጠኝነት ላንድ ዓመት ተመንፈቅ ያህል ሠለጠነ። ሁሌም ወደሚያበረቃት እናት አገሩ ተምልሶ፣ የሬዲዮ ጋዜጠኝነት ሕይወቱን ቀጠለ።

ባብዮቱ ጅምር ዓመታት ላይም እኔ፣ ተፈረ አስማረ፣ ሙሉጌታ ወልደ ሚካኤል፣ ንጉሴ አክሊሉ፣ ላእከ ማርያም ደምሴ ወዘተ... ተቀላቀልነው። ፀጋዬን ተዋወቅነው። ቤቱን አላመደን፣ ደግ ልቡን ሰጠን፣ ያንን የማያልቅበትን ቀልዱንና ቁመነገረኛነቱን አስከመኩመን። በተለይም ከዛሬው የቪኦኤ ስመ ጥር ጋዜጠኛ ከነሰሎሞን ክፍለ፣ ከነ ብዙ ወንድማገኘሁ ጋር ሲገናኝ በጋራ ይፈጥሯቸው የነበሩት የሥልጡን አራዳነት ጨዋታና ቀልዶች ታዳሚን የሚያማልሉ ነበሩ። ሰው ሲቸገር ኪስን አራግጭ፣ የእለት ጉርስ ለራስ ማጣትን ወዘተ... ወዘተ... ፀጋዬ በብዙም አስተማረን። የሚያሳዝን ነገር ሲገጥመው፣ እኛ ሙሉ እምባውን ያለገደብ ማዘነብ መቻሉን በርሁርህ ተፈጥሮው አሳየን። በዚያው ልክ በተላላነቱና በየዋህነቱ አንድያ ብቸኛ አንዲት ክፍል ቤቱን በጮሌዎች ተነጥቆ ኖረ። በዚህና በጨካኞቹ የማስታወቂያ ሚኒስቴር የደርግ ታማኝ ትክለኞች፣ ለበረንዳ አዳሪነት እስከመታጨትም ደረሰ።

አንበሳው ፀጋዬ፣ “የጀግናውን ጦራችንን የመጨረሻ የድል ምእራፍ አብሬ ሳልጨብጥ ከጦር ግምባር አልመለስም” ብሎ በ1971 ዓ.ም. ለስድስት ወራት በኤርትራ በረሃ ሲንከራተት ቆይቶ ቆስሎ ሲመለስ፣ የጠበቀው ምስጋና ወይ ሽልማት አልነበረም። ይልቅስ ከሥራ መባረር ነበርና የገንጣይ አስገንጣይ ቤተኞቹ የቅርብ አለቆቻችን እነ ገዳሙ አብርሃ (በኋላ በይፋ ኢትዮጵያን ክዶ ከዘመዶቹ ጎራ የተቀላቀለው) ቁጭታቸውን በደካማው ፀጋዬ እንደሻው ላይ ተወጡ። ጉዳዩ ለምን አንተም ሆንክ ብጤዎችህ ኤርትራ ዘምታችሁ ላገራችሁ፣ ለታሪካችሁ፣ ለእውነታችሁ ዘገባችሁ? የሻቢያንና የጀብሃን ክፉ ልብ መርምራችሁ እውነቱን ለምን ለሕዝብ አሳወቃችሁ? ነበር ክሱ። (ክሱ ቀደም ሲል ይህን መሰሉን እጣፈንታ የቀመስነው በዚህን ጊዜ የኢትዮጵያን ሬዲዮ ግምኛ (for bad) ተሰናብተን ወጥተን ነበር።) ፀጉ ወር ተራው ደርሶ ሕይወቱ ወደማይመለስበት መቀመቅ ውስጥ ወረደ። ሥራ አጥ ሆነ። ትንሽ ኡቴል ቤት ብጤ ከፈተ። አላዋጣውም። ከሰረና ተዘጋ። በግርግሩ ያቸኑ አንዲያ በቸኛ መጠለያውን ተሞጫለፈ። እናም አለው አለውና ሲደክመው ወደ ገጠር ገባ። ለብዙ ዓመታት ድምጹ ጠፍቶ ቆይቶ፣ ደጋጎቹ የማስታወቂያ ሚኒስቴር አለቆቻችን እኛን የጠፋነውን በጎቻቸውን ለክፉ ቀናቸው ማፈላለግ ጀመሩ።

በ1980 ዓ.ም. ፀጋዬን ባሌ ክፍለ ሀገር አጋርፋ የገበሬዎች ማሰልጠኛ ተቋም ውስጥ አግኝተው እያዳፉ ወደ ሰሜን ጦር ግምባር ላኩት። እኔን ከሕዝብ ማመላለሻ ኮርፖሬሽን መንጥቀው ታጠቅ ሰደዱኝ። “ምነው?” አልን። “በጦር ግምባር የመገዘጥም፣ የመታገልም፣ የመቁሰልም፣ የመሞትም... ልምድ ስላላችሁ በጣም ትፈሉጋላችሁ” አሉን እነ መጋቢ ያምሳ አለቃ ለገሰ አስፋው። ስውር ደባቸውና ሽራቸው ባሰኘ ላገራችንስ መቆማቸን ያለ የነበረና ወደፊትም የሚኖር በመሆኑ፣ ለእምዬ ስንል ዳግም ዘመትንላት። ብዙ ብዙ ትዝብትም ይዘን ተመለስን... በ1970 እና 71 ዓ.ም. የነበረው የጦሩ የተዋጊነት ሞራል ወድቆ፣ አሃገሮች (በተለይም ኦብዛኛውን ሕይወታቸውን በጦር ግምባር ያሳለፉ) በመጨረሻ ሰዓት ላይ ለልጆቻቸው መጠለያ ሊያቆሙ ባዲስ አበባ ከተማ ውስጥ የከተማ ልማትን ቢሮዎች ደጅ ሲጠኑ የተስተዋሉበት አሳዛኝ ፍጻሜ ነበር። የደርግም መጨረሻ ብዙ ሳይቆይ ያየነውን ሆነ።

ጸጋዬ እንደሻው የሚታወስባቸው ብዙ ሙያዊ ገድልና ባሕሪያትም ነበሩት። ለቡዙዎቹ የያኔው ዘመንተኞች እንደሚታወሰው፣ ፀጋዬ እንደሻውና ተፈራ አስማረ ድምጽ ማጉያ እየተቀባበሉ፣ ባብዮት አደባባይ ይካሄድ ለነበሩ ሰልፎች የቀጥታ ሬዲዮ ስርጭት ተግባር ያከናውኑ ነበር። ፀጋዬ ከበድ ከበድ ያሉ የመስክ ዘገባዎችን በመላው አገሪቱ እየተዘዋወረ በመዘገብ ሬዲዮ ጣቢያውን ሕይወት ከሚዘሩበት ብርቱ ጋዜጠኞች አንዱ ነበር። ከሥራ ባደረሰቱም ጋር ይሁን ከምንኛውም የሰው ልጅ ጋር ባጭር ጊዜ ውስጥ ተግባብቶ ተዝቆ የማይልቀውን ለዛ ያለውን ቀልዱን የሚመግብ ደግ ሰው ነበር። ፀጋዬ የሸርና የተንኮልን ክፉ ባህሪነት የማያውቅ ግልጽነት፣ ደፋርነትና ሀቀኝነትና ምርኩዝ መሰላሉ አድርጎ የኖረ የመንፈስ ባለጸጋ ነበር።

ከጥቂት ዓመታት በፊት የጀርመን ድምጽ ሬዲዮ ወኪል በመሆን ካዋሳ ከተማ መልካም ዜናዎችን ሲያስተላልፍ ቆይቷል። ባለፈው ታህሳስ ወር አገር ቤት በነበርኩበት ወቅት፣ አዋሳ ድረስ ሄጄ ስጠይቀው፣ ጤናው አስጊ ሁኔታ ላይ እንደነበር ለማሰተዋል አላዳገተኝም። እናም ያንን ደግና ለወገኖቹ ሁሌም ደራሽና ተቆርቋሪ ወንድም ንድ በሞት በማጣቴ ሃዘኔ ብርቱ ነው። ያ ሀቀኝነቱ ለኔ ብጩው ስሱ ፍጡር ብዙ ያሳላል። ምስክር ይነሳል፣ እማኝ ይነጥቃል። ትናንት ንዴን አብሮ አደኔን ተፈራ አስማረን በምቀኞች የዲያስፖራ ሴረኞች ኔዘርላንድ ላይ አጣሁት። ከዚያም ጋሼ ፀጋዬ ገብረ መድህንን... ዛሬ ደሞ ሆደ ቡቡውን የዋሁን ጸጋዬ እንደሻውን ተለየሁት። ያንን ያዛኝ እፍኝ ሙሉ እምባውን ከንግዲህ ወዲህ አናይም።

ልዑል እግዚአብሔር የፀግዬን ነፍስ ከመንበሩ አይለየው። ለቤተሰቡ፣ ለሥራ ባልደረቦቹና ለጋራ ንደኞቻችን ሁሉ መፅናናትን እመኛለሁ።

- አበራ ለማ (ኖርዌይ)

አባሪ

ከቀንም ቀን አለ (ለፀጋዬ እንደሻው የዘመኑ እንግልት መታሰቢያ፣ ሽቦት... በአበራ ለማ፣1972)